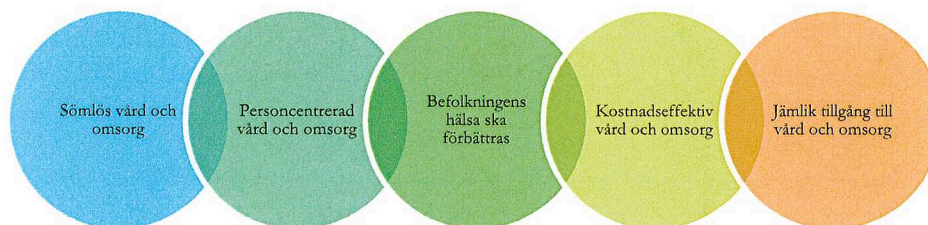

Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för god och nära vård och omsorg 2024–2030

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte och mål	3
<i>Ansvariga för planering och genomförande av aktiviteter</i>	3
<i>Omfattning och avgränsning</i>	4
Nulägesanalys	4
<i>Målområde 1 – Sömlös vård och omsorg</i>	4
<i>Målområde 2 – Personcentrerad vård och omsorg</i>	5
<i>Målområde 3 – Befolkningens hälsa ska förbättras</i>	6
<i>Målområde 4 – Jämlig tillgång till vård och omsorg</i>	6
<i>Målområde 5 – Kostnadseffektiv vård och omsorg</i>	7
Förslag på aktiviteter	8
Uppföljning.....	9

Förkortningslista

- **GSA:** Geografisk samordnad vårdcentral
- **HÖK:** Huvudöverenskommelse
- **KSA:** Kommunens samordningsfunktion för lokal samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg
- **SIP:** Samordnad individuell plan
- **VIS:** Vård i samverkan

Bakgrund

Kommunernas och regionernas ansvar är reglerat i lagar, föreskrifter och förordningar. För huvudmännen finns en lagstadgad skyldighet att samverka när den enskilde är i behov av insatser från både kommun och region. För att underlätta insatser där både kommunerna och regionen är inblandade, finns idag i Stockholms län ett antal länsövergripande samverkansöverenskommelser. Sedan år 2022 finns också en huvudöverenskommelse (HÖK) mellan kommunerna och regionen gällande samverkan inom hälsa, vård och omsorg. Överenskommelsen har beslutats och godkänts på politisk nivå av samtliga länets kommuner samt regionen. Huvudöverenskommelsens (HÖK) mål för samverkan mellan region och kommuner utgör länets mål för omställningen till en god och nära vård i Stockholms län.

Under 2023 togs en länsövergripande handlingsplan fram och beslutades av VIS (Vård i samverkan) politiska styrgrupp. Handlingsplanen är ett dokument för en strategisk och uthållig samverkan som skapar förutsättningar för att erbjuda sammanhållna och samordnade insatser från både regionen och kommunerna. Den länsövergripande handlingsplanen för god och nära vård och omsorg i Stockholms län 2024–2030 ligger till grund för framtagande av Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan i Österåkers kommun.

Syfte och mål

Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Samverkan behöver ske på flera nivåer och mellan olika yrkesgrupper inom verksamheter.

Den lokala handlingsplanen för god och nära vård och omsorg syftar till att vara ett underlag för de aktiviteter som socialförvaltningen sedan ska utforma för att uppnå de fem målområden som definieras i den länsövergripande handlingsplanen för god och nära vård och omsorg. Den ska ge vägledning för vad som ska prioriteras utifrån kommunens mål och förutsättningar för att möjliggöra genomförandet av dessa.

Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för god och nära vård och omsorg är i linje med kommunens mål, då de fem målområdena knyter an till kvalitet, trygghet och effektiv resursanvändning genom samverkan.

Ansvariga för planering och genomförande av aktiviteter

- Socialförvaltningen
- Berörda chefer i verksamheter inom socialförvaltningen

- Den funktion som är utsedd i varje kommun för lokal samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg, kommunalt samordningsansvarig (KSA)

Omfattning

- Socialförvaltningens ansvarsområden
- Samverkan mellan socialförvaltningen och andra förvaltningar inom kommunen
- Socialförvaltningens samverkan med andra huvudmän

Nulägesanalys

Nulägesanalysen beskriver socialförvaltningens ansvar, skyldigheter och utmaningar för att målbilden att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg ska uppnås. Målet har delats upp i fem målområden som tydliggör vilken förflyttning som behöver ske för att kunna erbjuda en god och nära vård och omsorg. För respektive målområde finns strategiska inriktningar som över tid ska leda till måluppfyllelsen.

Målområde 1-Sömlös vård och omsorg

Sömlös vård och omsorg ska kännetecknas av att invånaren möts av en samordnad och integrerad vård och omsorg med primärvården som nav.

Nulägesanalys

Enligt HÖK ska det inom varje kommuns geografiska område finnas en samordnande vårdcentral (GSA), som ansvarar för att organisera den övriga hälso- och sjukvård inom regionen som berörs av lokal samverkan. GSA ansvarar för att sammankalla till lokala samverkansmöten mellan kommun och region, vilket i dagsläget görs två gånger per år. Dessa samverkansmöten ska leda till att utveckla samverkan mellan aktörerna och arbetsgrupper kan bildas för att arbeta mer fokuserat med specifika frågeställningar.

Kommunen ska enligt HÖK ha en motsvarande samordnande funktion (KSA). Ansvaret för kommunens samordnande funktion (KSA), behöver förtydligas och tillkännages till övriga medarbetare inom socialförvaltningen. Övriga representanter från socialförvaltningen behöver vara medvetna om sitt mandat, sin roll och sitt ansvar i samverkan för att kunna delta aktivt.

Medarbetaren som utför sina uppgifter inom socialtjänsten har inte alltid kännedom om aktuella samverkansöverenskommelser. Kunskap om dessa behöver förbättras för att den enskilde ska få god vård och omsorg i samband med insatser från socialtjänsten. Styrdokument, överenskommelser, riktlinjer samt rutiner som styr vård och omsorg behöver göras mer lättillgängliga för

medarbetare inom socialtjänsten och dess utförare.

Det befintliga systemet Lifecare SP, som används av region och kommun för samordning av utskrivningsplanering, underlättar informationsutbyte. För att den enskilde ska få bästa möjliga vård och omsorg fortsätter utvecklingen av arbetsprocesser gällande Lifecare SP. Digitala mötesformer behöver användas i större utsträckning för att möjliggöra ett mer effektivt arbete. Digitala möten kan göra det möjligt för fler att delta i planeringen av omsorgsinsatser och hälso- och sjukvård. Detta förutsätter dock säkra digitala lösningar och kunskap om digitala verktyg.

Målområde 2-Personcentrerad vård och omsorg

Målområde 2 ska kännetecknas av att invånaren är medskapande och delaktig i sin vård och omsorg.

Nulägesanalys

Den enskilde ska vara delaktig i planering, genomförande och uppföljning av sina insatser. Ett exempel är att den enskilde deltar och är aktiv i framtagande av genomförandeplan och de delmål som ska uppnås kring de insatser som den enskilde har. Vikten av att arbeta med barnrättsperspektiv kommer att förstärkas ytterligare genom den kommande nya socialtjänstlagen. Detta kräver att socialförvaltningen i högre grad arbetar för att barn ska bli delaktiga i sina processer.

Det är viktigt att den enskilde på ett enkelt sätt ska kunna komma i kontakt med socialtjänsten för att få stöd i sin situation. Socialtjänsten behöver bli mer tillgänglig genom enkla kontaktvägar, generösa öppettider och anpassad information.

Socialförvaltningen arbetar med delaktighet genom samordnad individuell plan (SIP), men kunskapen om när mötesformen är tillämpbar och vem som ansvarar för att initiera mötet kan stärkas. Socialförvaltningen behöver vara mer aktiv i att föreslå SIP som mötesform, sammankalla och genomföra möten för att säkerställa samverkan kring den enskildes behov av stöd.

Socialförvaltningen behöver samverka strukturerat med brukarorganisationer och lokala intresseföreningar utifrån befintliga samverkansöverenskommelser. För närvarande saknas en känd samverkansstruktur bland socialförvaltningens medarbetare. Detta kan leda till att viktiga frågor, som borde samrådats i sådana sammanhang, inte lyfts av socialförvaltningen.

Målområde 3 - Befolkningens hälsa ska förbättras

Målområde 3 ska kännetecknas av att invånaren genom hela livet möts av hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Nulägesanalys

Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet sker bland annat genom träffpunkter, anhörigstöd samt fixartjänst. Socialförvaltningen har gjort hälsofrämjande satsningar för målgruppen äldre, funktionsnedsatta och familjer. Uppföljning av satsningarna behöver förbättras och dokumenteras, detta för att identifiera fortsatta eller nya behov.

Socialförvaltningen behöver informera invånare om både biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda insatser för att kunna ge stöd i ett tidigt skede. Genom tidiga insatser kan behovet av mer omfattande stöd förebyggas.

Socialförvaltningen har satsat på att öka kunskapen hos medarbetarna om psykisk ohälsa och suicid i enlighet med Österåkers strategi och handlingsplan för suicidprevention 2024–2028. Enligt handlingsplanen för suicidprevention ska socialtjänsten arbeta för att säkerställa att barn och ungdomar utvecklas positivt genom stöd till barn och deras föräldrar. Socialtjänsten ska ge stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning samt hänvisa till rätt instans inom regionen vid psykisk ohälsa.

Målområde 4 – Jämlik tillgång till vård och omsorg

Målområde 4 ska kännetecknas av att invånaren möts av en likvärdig och tillgänglig vård och omsorg utifrån sina behov.

Nulägesanalys

Socialförvaltningen behöver kontinuerligt analysera behovet av insatser och verksamheter för sin målgrupp. Arbetet sker bland annat genom boendeprognoser, inköpsplaner och omvärldsbevakning. Avtalskrav och villkor ska uppdateras vid behov, utifrån ny lagstiftning och kvalitetskrav inom respektive område. Samarbete med andra kommuner och region i avtalsfrågor är att föredra för att använda resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.

En viktig del av att uppnå en kunskapsbaserad socialtjänst är att använda de olika kunskapsstöd som finns. I mötet mellan socialtjänsten och den enskilde blir kunskapen ett stöd för professionen. Socialförvaltningen har ansvar för att utforska behovet av ytterligare kunskapsstöd och föra fram dessa behov till den regionala och nationella nivån.

Socialförvaltningen arbetar för att uppnå en digital basnivå i enlighet med de 12 prioriterade områden som SKR hänvisar till i sin rapport (*Digital basnivå i socialtjänsten – 12 tjänster som verksamheten behöver ha*).

De 12 digitala tjänsterna delas upp i två kategorier: digital infrastruktur och verksamhetsspecifika tjänster.

Digital infrastruktur är tjänster som kan behövas över verksamhetsgränser, såsom 4G/5G och wifi/bredband, digital inloggning, säker digital kommunikation, digital post, digitala möten och digital signering. Verksamhetsspecifika tjänster inkluderar digitala tjänster för ansökan om stöd/bistånd samt orosanmälan, automatiserat ekonomiskt bistånd, läkemedelsautomater, digital tillsyn, mobila trygghetslarm/GPS samt digitala låsfunktioner.

Målområde 5 – Kostnadseffektiv vård och omsorg

Målområde 5 ska kännetecknas av att invånaren möts av en vård och omsorg som utgår från bästa tillgängliga kunskap och effektivt resursnyttjande.

Nulägesanalys

Socialförvaltningen utför insatser och stöd genom uppdragsbeskrivningar, överenskommelser och avtal. För att främja samverkan behöver uppdraget och ansvaret kopplat till det vara tydligt. Ersättningssystemet inom socialförvaltningen är kopplat till kommunfullmäktiges beslut om taxor och ersättningar. Inom socialförvaltningens ansvarsområde kan gränsdragningen mellan hälso- och sjukvårdsansvar och omsorgsinsatser behöva förtydligas. Ersättningssystemet mellan regionen och kommunen hanteras i dagsläget på övergripande samverkansnivå och inte på förvaltningsnivå.

I dagsläget ansvarar respektive huvudman för sin kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Utbildningssatsningar där både region och kommun deltar är idag få och därmed utnyttjas inte resurserna för kompetensutveckling optimalt.

Samverkan mellan kommun och region är oftast kopplat till specifika ämnesområden och sker på flera olika nivåer. I dagsläget saknar socialförvaltningen en förvaltningsövergripande struktur för samverkansformer och nätverk. Detta kan leda till ineffektivt arbete, då det saknas tydlighet kring ansvar, syfte och målsättning i dessa sammanhang. När kommunen inte är representerad i nätverk eller samverkansformer uteblir informationsöverföringen, och omvärldsbevakningen försvåras. För att främja samverkanskulturen behövs tillit till den andra parten, flexibilitet och samsyn kring de gemensamma målsättningarna.

Förslag på aktiviteter

Utifrån denna nulägesanalys har förslag till aktiviteter tagits fram:

- Utveckla informationen på kommunens hemsida så att verksamheter som har ett vårdgivaransvar eller ansvar för omsorg kan hitta information, vägledning och styrdokument som avser deras uppdrag.
- Utveckla KSA funktionen utifrån uppdraget som beskrivs i HÖK.
- Stärka barnrättsperspektivet genom barnkonsekvensanalyser i alla utredningar som berör barn.
- Utveckla socialförvaltningens tillgänglighet för invånare i Österåkers kommun.
- Utveckla den lokala rutinen för samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.
- Kartlägga kompetensen och behov av kompetensutveckling om samordnad individuellplan (SIP) hos socialförvaltningens medarbetare som arbetar med att möta enskilda som kan ha behov av samordning mellan kommun och region.
- Kartlägga vilka insatser som skulle kunna ges i förebyggande syfte för att den enskilde ska få stöd i tid. Öka tillgången till förebyggande insatser utan biståndsbeslut för socialförvaltningens målgrupper.
- Socialförvaltningens personal ska ha kännedom om lokala överenskommelser kopplat till hälso- och sjukvård samt omsorg.
- Skapa en övergripande struktur för samverkansformer som socialförvaltningen deltar i. Strukturen ska tydliggöra ansvaret och syftet med samverkan.
- Uppföljningar av hälsofrämjande satsningar ska systematiseras, dokumenteras och utvärderas.
- Öka tillgången till digitala verktyg och välfärdsteknik för att öka självständigheten och förebygga ohälsa hos invånare i Österåkers kommun.
- Att i större utsträckning kunna erbjuda digitala mötesformer med den enskilde för att öka tillgänglighet och vara resurseffektivt. Digitala mötesformer ska ske i samråd med den enskilde och genomföras på ett säkert sätt för att garantera sekretessen och den personliga integriteten.

Det måste också utvärderas, både på individ- och systemnivå. Digitalt utanförskap ska förebyggas.

Uppföljning

Denna handlingsplan ska fungera som ett verktyg för att uppnå de läns gemensamma och lokala målsättningarna för god och nära vård och omsorg 2024–2030. Uppföljning av handlingsplanen och förslag till aktiviteter ska ske årligen.